

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 15 listopada 1950 r.

w sprawie trybu wyboru, odwoływania i wyznaczania do udziału w posiedzeniach sądowych ławników sądów wojewódzkich i powiatowych.

Na podstawie art. 7 § 3 i art. 159 prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. R. P. z 1950 r. Nr 39, poz. 360) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o ławnikach, należy przez to określenie rozumieć ławników sądów wojewódzkich i sądów powiatowych.

2. Ilekroć w rozporządzeniu niniejszym jest mowa o prezydium wojewódzkiej rady narodowej, należy przez to określenie rozumieć także prezydium rad narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi.

3. Ilekroć w dalszych przepisach jest mowa o prezydium powiatowej rady narodowej, należy przez to określenie rozumieć także prezydium rad narodowych miast stanowiących powiaty miejskie jak również prezydium dzielnicowych rad narodowych.

§ 2. Ławników wybiera się spośród obywateli zamieszkałych w okręgu danego sądu, przede wszystkim spośród robotników i chłopów: małorolnych, średniorolnych i członków spółdzielni produkcyjnych.

§ 3. 1. Ławników wybiera się na okres dwóch lat kalendarzowych następujących po roku, w którym dokonuje się wyboru.

2. Ławnicy po upływie okresu dwuletniego, na który zostali wybrani, mogą być powoływani do udziału w posiedzeniach sądowych do czasu otrzymania przez prezesów właściwych sądów list ławników wybranych na następny okres dwuletni.

3. Na podstawie ust. 2 ławnik może być wyznaczony do udziału w posiedzeniach sądowych odbywających się w okresie do dnia 31 marca.

§ 4. 1. Na ławników nie wybiera się:

- 1) osób zajmujących stanowiska w powszechnym wymiarze sprawiedliwości i w sądownictwie ubezpieczeń społecznych oraz adwokatów i aplikantów adwokackich;
- 2) lekarzy, zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin w zakładach społecznych służby zdrowia;
- 3) żołnierzy zawodowych i odbywających zasadniczą służbę wojskową, jak również funkcjonariuszy służby bezpieczeństwa publicznego.

2. Osoba wybrana na stanowisko ławnika sądu wojewódzkiego nie może być wybrana na tenże okres na ławnika sądu powiatowego.

§ 5. Ławników wybiera się w trybie obowiązującym dla wyboru członków prezydium rady narodowej, głosowanie jednak w braku odmiennej uchwały rady narodowej odbywa się na całą listę.

§ 6. 1. Prezes sądu wojewódzkiego podaje w lipcu roku, w którym mają się odbyć wybory (§ 3 ust. 1), prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej liczbę ławników niezbędną dla sądu wojewódzkiego, uwzględniając przewidywany napływ spraw, ilość posiedzeń sądowych i miejscowości, w których mają się one odbyć.

2. W terminie przewidzianym w ust. 1 szefowie wojskowych sądów rejonowych podają prezydium właściwych wojewódzkich rad narodowych niezbędną dla tych sądów liczbę ławników cywilnych.

§ 7. Prezes sądu powiatowego podaje prezydium powiatowej rady narodowej w sierpniu liczbę ławników niezbędną dla sądu powiatowego, uwzględniając przewidywany napływ spraw i ilość posiedzeń. Jeżeli dla

powiatu i miasta stanowiącego powiat miejski utworzono jeden sąd, należy w zgłoszeniu uwzględnić powołanie ławników z terenu powiatu i z miasta.

§ 8. 1. Listy kandydatów na ławników sądów wojewódzkich układa prezydium wojewódzkiej rady narodowej w podwójnej co najmniej liczbie ławników w stosunku do liczby podanej przez prezesa sądu wojewódzkiego łącznie z liczbą podaną przez szefa wojskowego sądu rejonowego.

2. Ławnicy powinni być powołani w miarę możliwości dla sądów wojewódzkich — spośród osób zamieszkałych w danym mieście wojewódzkim lub w najbliższych powiatach, a dla sądów powiatowych — spośród osób zamieszkałych w danym mieście powiatowym lub w sąsiednich gminach.

3. Prezydium wojewódzkiej rady narodowej przesyła przed dniem 15 września spisy kandydatów na ławników spośród mieszkańców danego powiatu (miasta, dzielnicy) do prezydium właściwej powiatowej rady narodowej do oświadczenia się w wyznaczonym terminie, czy nie ma przeszkód do wybrania kandydatów wpisanych na listę. Termin do oświadczenia się nie może być krótszy niż 14 dni.

4. Listy kandydatów na ławników sądów powiatowych układają na zasadach przewidzianych w ust. 1 prezydium właściwych powiatowych rad narodowych w terminie do dnia 30 września po zasięgnięciu w miarę potrzeby opinii prezydiów gminnych lub miejskich rad narodowych.

§ 9. 1. Prezydium powiatowej rady narodowej powiadamia o wpisaniu osoby wpisane na listy kandydatów na ławników sądów wojewódzkich i kandydatów na ławników sądów powiatowych niezwłocznie po otrzymaniu lub po sporządzeniu listy.

2. Osoba wpisana na listę kandydatów na ławników może wnieść o skreślenie z listy, jeżeli:

- 1) stan jej zdrowia nie pozwala na pełnienie obowiązków ławnika,
- 2) ważny interes publiczny uzasadnia zwolnienie od tego obowiązku,
- 3) pełniła już te obowiązki w ubiegłym okresie dwuletnim.

3. W terminie wyznaczonym w myśl § 8 ust. 3 prezydium powiatowej rady narodowej przedkłada prezydium wojewódzkiej rady narodowej wraz ze swoimi uwagami wszystkie wnioski zgłoszone przez osoby objęte spisem kandydatów na ławników sądu wojewódzkiego.

4. Prezydium wojewódzkiej rady narodowej po rozpatrzeniu zgłoszonych wniosków i uwag i po wprowadzeniu w miarę potrzeby zmian przedstawia wojewódzkiej radzie narodowej listę kandydatów na ławników sądu wojewódzkiego.

5. Listę kandydatów na ławników sądu powiatowego prezydium powiatowej rady narodowej przedstawia powiatowej radzie narodowej po rozpatrzeniu wniosków przewidzianych w ust. 2 i po wprowadzeniu w miarę potrzeby zmian do listy.

§ 10. Wybory ławników sądów wojewódzkich i sądów powiatowych powinny się odbywać w październiku

§ 11. Prezydium rady narodowej po dokonaniu przez radę narodową wyboru przesyła listę ławników prezesowi właściwego sądu powszechnego i szefowi właściwego wojskowego sądu rejonowego oraz zawiadamia o wyborze każdego ławnika.

§ 12. 1. Ławnicy składają ślubowanie przy pierwszym powołaniu ich do udziału w posiedzeniu sądu, przed rozpoczęciem tego posiedzenia, według roty przepisanej dla sędziów i prokuratorów.

2. Ślubowanie od ławników odbiera prezes właściwego sądu (szef wojskowego sądu rejonowego) lub w jego zastępstwie wyznaczony sędzia.

3. Ze złożenia ślubowania sporządza się protokół.

§ 13. 1. Prezes sądu wyznacza na poszczególne posiedzenia sądowe dwóch ławników z listy ławników danego sądu, a jeżeli posiedzenie sądowe przypuszczalnie trwać będzie czas dłuższy, nadto jednego lub dwóch ławników dodatkowych z tejże listy.

2. Ławnik dodatkowy bierze udział w posiedzeniu sądowym, w naradzie jednak i w głosowaniu ławnik dodatkowy uczestniczy tylko wówczas, gdy zastępuje ławnika, który ustąpił ze składu sądu.

3. Prezes sądu przestrzega w miarę możności kolejnego i równomiernego wyznaczania ławników, uwzględniając ich wiadomości fachowe przydatne w rozpoznawanych sprawach.

§ 14. Bez zgody ławnika nie można go powoływać do udziału w posiedzeniach sądowych częściej niż raz w miesiącu, ani w ciągu roku na okres dłuższy niż dni dwanaście.

§ 15. Ławnik uczestniczy w czynności sądowej rozpoczętej przy jego udziale aż do zakończenia tej czynności, chociażby w czasie trwania tej czynności upłynęły okresy przewidziane w § 3 i w § 14.

§ 16. 1. Prezes sądu wojewódzkiego na wniosek prezesa sądu powiatowego może delegować ławnika sądu wojewódzkiego do udziału w posiedzeniu sądu powiatowego, jeżeli względy szczególne tego wymagają.

2. Prezes sądu wojewódzkiego, jeżeli względy szczególne tego wymagają, może powołać jako jednego z ławników na posiedzenie sądu wojewódzkiego ławnika sądu powiatowego, w okręgu którego ma się odbyć rozprawa bądź inna czynność sądowa.

§ 17. Szef wojskowego sądu rejonowego po uprzednim uzgodnieniu z prezesem sądu właściwego powołuje do czynności sądowej ławników cywilnych z listy ławników sądu wojewódzkiego, a jeżeli szczególne względy tego wymagają, może powołać na posiedzenie ławników cywilnych z listy ławników sądu powiatowego.

§ 18. 1. Rada narodowa, która dokonała wyboru, może ławnika odwołać. Prezes sądu albo szef wojskowego sądu rejonowego może przedstawić umotywowany wniosek o odwołanie ławnika.

2. O uchwale odwołującej ławnika prezydium rady narodowej zawiadamia bezzwłocznie ławnika, prezesa właściwego sądu i szefa właściwego wojskowego sądu rejonowego.

§ 19. 1. Wybory ławników sądów wojewódzkich i sądów powiatowych na okres lat 1951 i 1952 powinny być dokonane do dnia 10 grudnia 1950 r.

2. Prezesi sądów apelacyjnych zgłoszą w ciągu dziesięciu dni od dnia wejścia w życie rozporządzenia do prezydiów wojewódzkich rad narodowych liczby ławników, niezbędnych na okres lat 1951 i 1952 dla sądów wojewódzkich, a do prezydiów właściwych powiatowych rad narodowych liczby ławników niezbędnych dla odpowiednich sądów powiatowych na tenże okres. W tymże terminie szefowie wojskowych sądów rejonowych zgłoszą do prezydiów właściwych wojewódzkich rad narodowych liczby ławników niezbędnych dla tych sądów na okres lat 1951 i 1952.

3. Prezydium rad narodowych układają na okres lat 1951 i 1952 listy kandydatów w potrójnej co najmniej liczbie w stosunku do liczb zgłoszonych w myśl ust. 2.

4. Prezydium wojewódzkich i powiatowych rad narodowych prześlą do dnia 20 grudnia 1950 r. prezesom właściwych sądów apelacyjnych listy ławników wybranych na okres lat 1951 — 1952. W tymże terminie prezydium rad narodowych zawiadomią każdego ławnika o dokonanym wyborze.

§ 20. Wykonanie rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrom Sprawiedliwości oraz Obrony Narodowej.

§ 21. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz